

UJ DEBRECZEN

FÜGGETLEN POLITIKAI LAP

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Debreczen, Darabos-utca 7. szám. — Telefon 412. szám. Hirdetések árszabás szerint vétetnek fel.

I. évfolyam. 152. szám. Egyes szám ára 4 fillér.

Előfizetési ár helyben: egy hóra 1 korona, negyedévre 3 korona. — Vidékre egy hóra 1 kor. 50 fillér; negyedévre 4 kor. 50 fillér.

Debreczen, 1912.

Szerda, november 27.

Memento mori!

Török testvereinknek kínos végháborúja, — halálhőrgése fájdamasi visszhangot kelt a mi lelkünkben. Elszibbadt idegzettel szemléljük a kikerülhetetlenül a gondolatársulás alapján bomladozó állami rendszerünkön siklik végig tekintetünk.

Ahalós betegség neve — itt is, ott is — az erkölcsi dekompozíció. Az elerőtlenedésnek ama fenyegető fajtája, midőn az élő orgánumnak egymásra utalt egyedei fordított funkciókat végeznek, természetellenes vaksággal igyekezve megsemmisíteni saját életműködésüket. Ez tehát nem is a jó indult hiánya, ez az idegrendszer beteges irritációjára, mely elzárja az értelemről a világosságot. Hiszen dacára annak, — hogy a szembeálló felek érdekei ajapjában teljesen azonosok, olyan utat követnek, mely káros mindnyájunkra nézve.

Nincs többé az igazság szavának sem súlya, sem ereje, üresen s tompán hangzik el, mint régi lovagteremben a betolakodó lépteinek zaja.

Értelem és cselekvőképesség elvesztették rokon kapcsolatukat. Remény nem lelkesít, vágy nem fokozza már elhatározásunkat.

Butaság, örület és rosszindulat kezét fogtak egy tradíciókban gazdag nemzet megsemmisítésére. Fájdalom, a gondviselés, mely nem egyszer fogadott kegyeibe, most úgy látszik nem gyújtóértelmünknek több bűszövének.

Még a halálba is bele lehetne nyugodni, ha annak természetességére és neme ellen kifogást nem emelhetnénk. De elpusztulni akkor, mikor a monarchiának, Németországnak és az

egész művelt nyugatnak érdekei a mi fenntartásunkra és megerősítésünkre vannak utalva, mikor értelmes és a hűbérságra fogékony emberi anyaggal rendelkezünk, mikor az erkölcsi fellendülésre irányuló vágy a nép millióinak él a szívében!

Akkor, amikor a szépnek, jónak és nemesnek még nemcsak sugamzói, de követői is vannak! Elpusztulni nem az ellenség öldöklő fegyverei által az ősökhez illő csatában, de a testvérkezek ki nem parírozható vak gyűlöletétől és a morális korrupció fojtogató gőzkörében — ez nem hazfiakhoz... nem hősök ivadékaikhoz méltó halál!

Majd ha az idő számonkérő nagy mestere, a történelem megjelenik az ország alkotmányának ravatalánál és tetemre idézi a ma helyeslők zivaja elhangzik, szétfoszlik a gyűlölségből táplálkozó szenvedély és elmúlik az érdekeltség.

Mi sem marad hátra, csak a tények logikája. Ezért nem felesleges, ha a testvéremzet korrupciójának új fényénél... bevilágítunk a mi testvérharcunk szomorú eshetőségeibe.

A jóhiszeműség még csekély értelemmel bíró egyéneknek sem szolgálhat mentésgű. Annál kevésbé ott, hol szenvedély és bosszu közreműködtek, hol a foganatba vett eszközök erkölcsromboló hatással bírtak. A ma még gondtalanul cselekvő politikusokat, milyen lelkiismerettel jelenhetnek meg?

A mai parlamenti helyzet kialakulására nézve két logikailag csálhatatlan igazságot köthetünk le. Az egyik az: hogy ez rendszer ilyen ajakban hosszasan fenn nem tartható. A másik pedig az: hogy minél hosszasan tart,

annál gyűlöltetebbé válik és ez alpon annál biztosabban nyit utat a másik szélsőségeknek!

Ha tehát a küzdelemnek valódi célja a szélsőségek megszabályozása volt, akkor csak a gyors kiegyenlítés fékezhetné volna meg az újabb szélsőségek uralomra jutását. Felette hibás az a felfogás, mely azt képzei, hogy tartósabb uralommal inkább igazolhatja eljárásának szükségszerűségét: hiszen csálhatatlan biztossággal, éppen az ellenkező fog bekövetkezni. Miféle bölcsesség van az olyan eljárásban, mely súlyosbíttja az eljárók felelősségét és következményeiben éppen azok malmára hajítja a vizet, kiket még súlyos törvénytelenység árán is megfékezni óhajtott? Ez nem az értelem honmentő munkája, ez csak a romlásban való részesedés!

Igens ajánlatos és a mai helyzetre nézve felette jellegzetes körülmény az, hogy higgadt komoly és értelmes emberek is másra igyekeznek háritani a gondolkodás felelősségét. Senki sem tudja, hogy mi lesz, azt azonban mindenki érzé, hogy percről-percre romlik a helyzet és mind nehezebbé válik a kiegyenlítés lehetősége. Új fordulatok, új eshetőségek, új alakulások küszöbén állunk! Méről-holnapra megváltozhatnak az iránytadó körök gondolkodása. A védelem kényszerűsége átalakíthatja a felfogásokat. — Hasznosnak tételhetki holnap azt, mit ma még károsnak tartottak. Az ilyen étalakulás halomra dönthet minden számítást és könnyen cserélheti ki a szerepeket.

De én nem kívánom és nem óhajtom azt, hogy betegségeinkre a gyógyulást ne a saját betátásunk hozza meg. A keserűséget, mely évek hosszú során a lelkekben felburjánzott, azt kellene mindenképpen eloszlatni. Ez pedig csakis a kiegyenlítés útján lehehtéses.

A csőd.

Az «Uj Debreczen» eredeti tárcája.

I.

Amikor reggel a munkások a gyárba mentek, a nagy csarnokban hideg volt, mintha a halál árnyéka nehezedett volna rá. Az egyik sarokban némán, sőtétlen meredt égnék a nagy gép vaskerekeivel, acélkarjaival és mély melankólia szállott fel az élettelen, mozdulatlan óriásból, amelynek csörgő csattogása adott eddig életet ennek a háznak, mint valami nagy munkában görnyedő titán érverése.

A gyáros megjelent az irodaajtóban:

— Fiúk, ma nincs munka. Nincs új megrendelés, a régiakat meg visszavonták. Az egész készlet a nyakamon marad. Az a december, amelyről azt hittem, hogy főszeron lesz, most tönkre tesz. Be kell szüntetnem a munkát.

A munkásokra pillant, akik a holnapi nyomorúság rémképétől elhalványodnak és kétségbeesetten bámulnak egymásra. A hangja remeg a megindulástól.

— Nem vagyok önző, fiám, de az én helyzetem éppen olyan borzasztó, mint a tiétek. Nyolc nap alatt ötvenezer forintot vesztettem; be kell szüntetnem a munkát; egy rongyos krajcárom sincs, hogy a tizenötödiken esedékes fizetéseimet teljesíthessem. Látjátok, ugy

beszélék veletek, mint egyik barát a másikkal. Holnapután itt lesz a végrehajtó. De nem a mi hibánk, ugy-e fiúk? Mi küzdöttünk az tólsó lehelletig. Szerettem volna, ha ez a mostani pillanat nem érkezik el — — de tönkre vagyok téve és nem adhatok nektek több kenyeret.

És kezét fog a munkásokkal; szótlanul szoritja meg a kinyújtott jobbokat. Aztán egy pillanatig még ott marad a sok munkás, akikbe szoritott kézzel mered a főslegessé vált szerzőmokra. Múskor ilyenkor zúgnak a szíjjak, és a kalapácsok taktust vernek hozzá. Csőd! — Ez azt jelenti, hogy a jövő héten husz-harminc család éhezni fog.

Az asszonyok szeme forró könnyekkel telik meg. A férfiak bátorságot akarnak mutatni és azzai vigasztalják egymást, hogy Párisban senki se hal meg éhen.

Aztán, hogy elment a gyáros, összeszorult szívvel, fuldokló torokkal hagyják ott egyenként a gyárat, leverten, mintha a munka ravatalától jönnének; a nagy, néma gép, amely ott a sarok árnyékában sötétlik, halott; azt gyászolják most.

II.

Künn az utcán bolyong a munkás. Nyolc nap telt el már és még mindig munka után jár házról-házra, izmos testét a legnehezebb

sanyargatásra kínálja. Mindenütt csukva van az ajtó. Egyik sem nyílik meg előtte.

Visszatér üres kézzel. Hideg eső szítál. Páriso ly sötét, oly szomorú ebben a sárburokban! A munkás megy az esőben, alig érzi a vizet, csak a vad éhséget, amely benne dul.

Kábultan támaszkodik a hidoszlophoz, a melyen fehér habba porlik, megtörik a Szajna zugva görnyülő hulláma. Előrehajol, böge házik a sok óriás hullám előtte és vad, csalogató bugással szédíti. De megembereli magát. Nem, ez gyávaság volna, — és lassan tovább megy.

Az eső elült. A villamos lámpák szikracsomókat csálnak elő az ékszerészakaratokból. Ha egy ilyen üveget betörne, még a legszebb markolással is évekre szerezhetne kenyeret az övéinek! A vendéglők termeiben töl-villanak a lámpák, cukrászboltok, hentesek előtt suhan el és az jut eszébe, hogy ma reggel lesoványodott feleségének és siró gyerekének kenyeret ígért. Nem mer hazamenni, bevallani, hogy hazudott. Híába törí a fejét, hogy mit mondjon nekik, hogy tovább tőrjenek, várjanak. Nem, nem maradhatnak tovább kenyer nélkül. Ó, az erős ember még kibírja, de a felesége meg a gyereke sovány, gyöngye.

Egy pillanatra átvillan az eszén a gondolat, hogy koldulni fog. De ahányszor csak elmegy előtte egy ur vagy egy asszony, és ő

Miért hát a késelem?

Az a lélekharang, melyet a Balkánon huztak meg, nem kell visszhangot a mi felkünkben? A török nemzet siralmas pusztulása nem enyhíti a testvérgyűlölködés romboló haragját? Olyan nehéz megbocsátani a magyarnak, csak azért, hogy magyarnak született? Hiszen a vagon értékesebb, a kitüntetés fényesebb, és ha a kibékülés és kiengesztelés nyit utat hozzája. — Az élet kopogtat, miért hallgatnak hát — a tudósok?

A jóvátevés szerepe feltétlenül a kormányt illeti. Mert a kiengesztelés iránti kezdeményezés a sértő fél kötelessége. De különösen áll ez akkor, ha a belőle származó hátrányt az ország viseli. Ures beszéd az, mely azt állítja, hogy a természetes eljárás ezt csorbát a párt tekintélyén. A csorbát súlyos csak akkor lesz, ha hiányzik az őszinte ügykezelés a sérelem jóváterelére.

Egy munkapárti barátom az erőszak alkalmazása után biztosítani kívánt engemet arról, hogy az a hazafias önfeláldozásnak magasztos és öntudatos ténye volt, mire én azt feleltem: Elhiszem, hogy ez állítás a jelenlegi gondolatmenetnek megfelel; de ismeri vélek több kísérleteket, melyeket erős önvád és köny-özön szokott kísérni, ugyanarra, hogy néha hozzá még az öngyűlölködség gondolata is társul. De az eredmény mindig és mindig újabb kísérlet szokott lenni. Ez az elfogvetett tények fejlődési törvénye. Az emberek lassanként megbízhatók, a rosszal is, és ha az hajlamaiknak kedvez, új ürügyet találhatnak folytatására. Amit mondtam, sajnós, bevált, mert a kiengesztelésre kedvező alkalom el lett szajasztva.

Tisztán, világosan, de egyszersmind fenyegetően áll előttünk a jövő. Nincsen olyan logika, mely a követett úton egészséges kibontakozást jósolhatna. Az eltávolodás napról-napra veszt-hozóbb a magyar nemzetre, mert a körülmények azt mutatják, melyben ha a monarchia győzni kíván, a magyar nemzet összes harci tulajdonságaira szüksége van.

Egy elfeledtetlenített, végig sértett és porig alázott nemzet — még ha létérdekei azonosok is, nem viszi azt a lelkesedést, azt a harci kedvet a küzdelemben, mely ilyen esetben a

győzelmet biztosíthatja. Mohács fenyegető példagyánánt a történelmünkben! Félre hát a szenvedélyek és a bosszúválasz politikával! Foglalja el a józan belátás azt a helyet, melyet a fenyegetett haza érdeke követel! Becsülésre érdemes hazfiak előtt a kiengesztelés útját nem szabad, hogy elzárja sem a hiúság, sem a féltékenység, sem a gyűlölet! A haza érdeke kopogtat, ajtót kell nyitni addig, amíg nem késő! Memento mori!

A politika. Két új törvényjavaslat

A külügyi helyzet és monarchiánk álláspontja.

Feltétlenül jól informált diplomáciai helyről kapjuk tudósítónk útján a következő jelentést monarchiánkna a Balkán-kérdésben elfoglalt álláspontját illetően:

Három kérdés vár megoldásra a jelen pillanatban a Balkán-ügyek komplexumában.

Az első: a konzuli kérdés. Ebben semmi új e pillanatban nincs. A külügyminiszterium semmiféle jelentést ez ügyben nem kapott.

A második kérdés: Albánia függetlenségének kérdése. Ez a kérdés elvileg el van intézve már. A Ball-platzra a legutóbbi napokban Európa minden fővárosából beérkeztek az osztrák-magyar állásponthoz való csatlakozások, ma már egész Európa helyesnek és jogosnak ismeri el ezt az álláspontot, amely Albánia függetlenítését célozza. Ebben a kérdésben teljes tehát az egyetértés.

A harmadik kérdés: a tengeri kikötő kérdése. Már napokkal ezelőtt precizirozva volt e kérdésben is álláspontunk és ma csak azt tehetjük hozzá, hogy ettől az állásponttól nem térünk, attól semmi körülmények között el nem térünk. Ausztria-Magyarországnak megadja Szerbiának a lehetőséget, hogy árui egy adriai kikötőn keresztül szállíthassa; de ez csak kereskedelmi meggyőzés lehet; sem a kikötő maga, sem annak környéke, de legkevésbé bármily keske nyitgerpart nem csatolható Szerbiához, nem kebelezhető be Szerbiába. Kereskedelmi alapon a vasuti szállítás lehetőségét e tengeri kikötőbe és e tengeri kikötőből is megadjuk Szerbiának, amely különben az Aegei-tengeren kár-

pótolhatja magát, de egy adriai kikötő kérdésében semmiféle engedélyt nem adhatunk és nem adunk; a minthogy Nyemmi engedékenységnkről szóló hírek hamisak és tendenciuzusok. Megfélemlítések fegyverkezési alapon nem használnak itt semmit, nem zavarhatnak meg bennünket, nem változtathatnak jogos álláspontunkon, amelyben Németországgal és Olaszországgal teljesen egységesek vagyunk.

Ami különben a kérdés effektív elintézését illeti, Szerbiától nem érkezett válasz ebbeli fel-szólításunkra.

Dolgozik az igazságügyminiszter.

Székely ferenc dolgozik, amint az alábbiakból látni fogjuk. Az igazságügyminiszter ugyanis a következő két új törvényjavaslatot terjesztette be a csonka parlament tegnapi ülésén:

I.

Törvényjavaslat az erőhatalom hatásáról a váltón, a kereskedelmi utalványon és a csekken alapuló jogokra.

1. §. Ha elháríthatatlan akadály miatt (erőhatalom esete) a váltót bemutatni vagy az óvást felvéteni a megszabott határidőben nem lehet, ezek a határidők meghosszabbíthatnak.

A váltótirtokos köteles az őt közvetlenül megelőző forgatót az erőhatalom esetéről haladéktalanul értesíteni és ezt az értesítést kelttel és aláírással ellátva a váltóra vagy a váltó tulajdonára feljegyezni; egyebekben az 1876:XXVII t.-cz. 45. §-ának rendelkezései nyerneek alkalmazást.

Az erőhatalom megszűnte után a váltóbirtokos köteles a váltót elfogadás vagy fizetés vé-

ki akarja nyújtani a kezét, megbíenul a karja, görcs huzza össze a torját és támolmogva áll meg, úgy hogy a járókélők visszafordulnak és megvető pillantással mérik végig a «részeget».

III.

Az alatt az asszony a kapu alatt várja az urát. Szegény sápadt és vékony kartonruha takarja gyöngye testét. Dideregve topog föl-alá. Minden szegényes jószág a zálogházba vándorolt már. Az egyhetes munkátlanság kiűriti a szekrényt. A matrácok löszörtöltelékét már megvette a szibárus. Csak az üres zsák maradt itt. Azt meg az ablak elé akasztotta, hogy be ne fujjon a szél, mert köhög a kis lány. Ő is hiába keresett munkát. Hitele nincsen, a pék nem akar kölcsönadni és szegény már nem is mer a boltja előtt elmenni. Délután a hűgánál volt, de ott is akkora a nyomorúság, hogy sir belé az ember. Amikor elment, megígérte, hogy visz neki egy darab kenyeret, ha az ura hoz valamit.

Az ura nem jön és zuhog az eső. A kapu alá menekül a szegény asszony, az eső átázta vékony ruháját. Időről-időre összeszedi magát és türelmetlenül, az idővel dacolva, kimegy az utcáig, hogy az urát leesse. Atázva jön vissza. Az után sietők ide-oda lökődnek, féltéken szorul a falhoz, hogy senkinek se legyen utjában. Ugy érzi, mintha az egész város, minden csillogásával, lármájával, szennyével összeomlanék fölötte. A tulajdonon péküzlet van és akkor eszébe jut a gyermek.

Végre megpillantja az urát, aki lassan vonszolja magát a házak fövében.

— Nos? — kérdi várakozással.

A férfi némán lehajtja a fejét; halálpápadtan kapaszkodnak föl a lépcsőn.

IV.

A kis lány azonban nem alszik. Ebben van és a kihunyó lángu lámpába bámulva gondolkodik. Kinzó, borzasztó gondolatok vannak ennek a hét éves kis gyerekek koránérett, hervadt vonásaira írva. A láda szélére ül, ez az ő ágya. Kis lába reszket és keskeny, vértelen gyerekezzével görcsösen huzza össze mellén a takarót. Gondolkodik.

Játéka sohase volt. Iskolába se járhat, mert nincs cipője. De azért emlékszik, hogy valamikor a napon sétált az anyjával. De ez régen volt. Azóta kiköltöztek a régi lakásból és itt úgy érzi, mintha jég hideg lehellet jarna a szobában. Azóta mindig éhes. És elmélyed egy problémán, amelyet nem tud megoldani.

Hát mindenki éhes? Ugy véli, hogy ez csak azért van, mert ő még kicsi; a nagyok már hozzászoktak. Az anyja bizonyára tudja, hogy mindenki éhes, de ezt titkolják a gyerekek előtt. Ha merné megkérdezni az anyjától, hogy ki az, aki az embereket azért fozza a világra, hogy éhezzenek?

Aztán minden olyan ócska, olyan csunya náluk. Szüette butor, csupasz falak, visszataszító nyomorúsága a pincelakásnak, padlásszobának. Ugy érzi, mintha álmában meleg szobát és

szép butorokat látott volna és elhunja a szemét, hogy megint álmódjék. A sugarak, amelyek lecsukott szempillái alá tolnakodnak, arany felhőzött észövdnek és oda vágyódik ő. De a szél befúj az ablakon, a hideg légvonat meg reszketeti, hogy köhögési roham logja el.

A szeme könnyel telik meg.

Máskor félt, ha egyedül hagyták, de most maga sem tudja miért, mindegy neki, akárhogy van. Mivel tegnap este őta nem eve tsemmit, azt hiszi, hogy az anyja kenyérért ment. Ez a gondolat szórakoztatja. Egészen kicsi, nagyon kicsi darabokra logja vagdálni a kenyeret és gondosan eszi meg egyik morzsát a másik után. Játsszani fog a kenyérral. Oh, milyen szép lesz ez!

Az anyja visszajön, mögötte az apja. — Meglepetten néz mind a kettőnek a kezére. És minthogy mind a kettő hallgat, rövid vonakodás után siró hangon szól:

— Éhes... éhes vagyok...!

Az apja egy székre rogy és két kezébe temeti az arcát, tompa, csukló sirással. Az anyja elfojtja könnyeit és betakarja ágyában a kicsikét, ahogy csak lehet a sok régi rongygyal és beszél neki, hogy legyen jó gyerekek és aludjék szépen. De a kis lány, akinek vacog a fogja a hidegtől, bátorságot vesz és vékonyka karjait az anyja nyaka köré fonva, halk suttogással kérdezi:

— Mondd, mamám, miért éheznek az emberek?

gett haladéktalanul bemutatni és az óvást, ha helye van, felvételni.

Ha az erőhatalom a lejáratától számított 30 napon túl tart, a visszkereset érvényesíthető, anélkül, hogy akár a bemutatásra, akár az óvás felvételére szükség volna.

A létra vagy lát után bizonyos időre szól óváltók tekintetében a harminc napi határidő attól a naptól kezdődik, amely napon még ha ez a nap a bemutatási határidő eltelte előtt van is, a váltóbirtokos az óvást közvetlenül megelőző forgató az erőhatalom ese-éről értesítette.

Nem tekinthetők erőhatalom eseteinek azok az események, amelyek merőben a váltóbirtokos személyét vagy annak a személyét érik, akit a váltóbirtokos a váltó bemutatásával vagy az óvás felvételével megbízott.

2. § az 1. § rendelkezései a kereskedelmi utalványokra és a csekkre megfelelően nyerne alkalmazást.

3. §. Ez a törvény kihirdetésének napján lép életbe és rendelkezéseit az 1. § második bekezdésében foglalt rendelkezés kivételével a naptól kezdve abban az esetben is alkalmazni kell, ha a bemutatást vagy az óvás felvételét az 1. §-ban megjelölt elháríthatatlan akadály (erőhatalom) e törvény életbe léptel előtt, de 1912. évi szeptember hó 29. napja után gátolta.

E törvény végrehajtásával a kereskedelemügyi és az igazságügyi miniszter, Horvát-Szlavonországokban pedig a törvénykezés tekintetében Horvát-Szlavon és Dalmátországok bánja bizatik meg.

II.

Törvényjavaslat a bérlet és a haszonbérlet által elvállalt adófizetési kötelezettség teljesítéséről az új egyenes adótörvények életbelépte után.

1. §. Ha a jövedelemadóról szóló 1909. X. törvénycikk életbelépte, vagyis az 1913. évi január hó 1. napja előtt kötött bérleti vagy haszonbérleti szerződés értelmében a bérlet vagy a haszonbérlet tárgya vagy az abból folyó bér- vagy haszonbérletjövdelem után a bérbeadót vagy a haszonbérbeadót terhelő egyenes állami adóknak s nevezetesen az általános jövedelmi pótdadónak viselésére is a bérlet vagy haszonbérlet kötelezte magát, ő 1913. évi január hó 1. napja után más megállapodás hiányában a bérleti vagy haszonbérleti idő alatt az átvállalt földadó, házadó vagy tőkekamat- és járadékadó helyébe lépő új egyenes adókv iselésén felül köteles a bérbeadónak vagy a haszonbérbeadónak évenként a szerződés feltételei szerint megfizetni azt az összeget, amely az átvállalt állami egyenes adók után az 1912. évre jogerősen kivetett vagy kivetés hiányában az 1912. évre eső általános jövedelmi pótdadó összegének megfelel.

2. §. Ez a törvény Horvát-Szlavonországokra nem terjed ki.

Végrehajtásával az igazságügyminiszter és a pénzügyminiszter bizatik meg.

Modern és a legjobb
VILLAMOS
berendezések
rendelje meg
Földvári-nál
üzleti telefon 168 — gyári telefon 816.
Tanuló felvétetik.

Színház.

Heti műsor:

Szerdán: Nóra, dráma. C) bérlet.
Csütörtökön: Párisi élet, operette. Repruz A) bérlet.

Pénteken: I Szigetvári vértanúk első felvonása. II. Pröhle Vilmos egyetemi magántanár szabad előadása a török-balkáni háborúról. III. Szenes legény, szenes leány, operett. B) bérlet.

Szombaton: Limonádé ezredes, énekes vigjáték. C) bérlet. Új betanulással.

Vasárnap délután: Hoffmann meséi, operett. Mensékelt helyárakkal. Bérletszűnet. — Este kisképletben: Sarkantyú, szimfónia.

1912. nov. 26-án, kedden, B) bérletben:

SÖTET PONT.

Vigjáték 3 felvonásban.

Személyek:

Kuckrott Ulrich nyug. őrnagy — Szabó Gyula.
Thurselda, a felesége — Ligeti Vilma.

Gyermekei:

Hans — Szászhalmy György.
Elza — Kiss Mariska.
Báró von der Dühenck — Kassay Károly.
Mária Lujza, a felesége — Uti Gizella.
Inre, a fiók — Pethő Pál.
Birkmeyer Christian Adám — Farkas Pál.
Lotti, a leánya — Vajda Ilonka.
Dr. Woodleigh Robi — Bérczi Ernő.

Gyermekek:

Jakob — Radnóthy I.
Rebeka — Radnóthy M.
Ida, Kuckrott szobaleánya — Vámos Gizella.
Anton, Lühnenck szolgája — Kállay Károly.

SZÍNHÁZI HIREK.

Dr. Pröhle Vilmos szabad előadása. Erdélyes színházi eseménye lesz a pénteki műsorunk, melynek keretében dr. Pröhle Vilmos egyetemi m. tanár érdekes és aktuális előadást tart a törökországról és a balkáni háborúról. Dr. Pröhle a törökországban sűrűn megfordult és alapos ismerője a Keletnek, különösen a török irodalmi és társadalmi viszonyoknak. A török irodalomnak számos értékes művét fordította magyarrá, a többek között a kodorói születésű Keinal bejnek, a legnagyobb török írónak «Gül-nihál» című drámáját. A szabad előadás különösen a törökségnek politikai, társadalmi és irodalmi fejlődését fogja tárgyalni, mely kiter a török-tolgár háborúra is. Dr. Pröhle rendkívül érdekesnek ígérkező előadásán kívül színpadra kerül a Szigeti vértanúk első felvonása, és egy klasszikus egyfelvonásos operett: «Szenes legény, szenes leány.» Ez operettben Zilahyné S. Vilma és Kassay Károly játsszák a cím: zerepeket.

A miniszterelnök. Nagy Endre új szindarabja. A legismertebb, legnépszerűbb, legkedveltebb magyar nevek egyike kerül vasárnap a debreczeni színház színpadjára. «A miniszterelnök» című új vígjáték darabját ezen az estén fogják bemutatni a drámai személyzet legkiválóbbjaival.

Debreceni riportok.

Egy emberismerő. — Látogató köruton. — Az irodalomból.

Akik a házasság ellen gyűjtik az adatokat, feljegyezhetik tapasztalataik közé a következő kis párbeszédet.

Egy ember panaszkodott a barátjának.
— Egy idő óta nem szabad dohányoznom, nem szabad innom és nem szabad este kimaradnom.

Mire a másik nagy emberismerettel megjegyzi:

— Hát váljon el a feleségétől.

A vasárnapi vendéglátások krónikájából való a következő kis eset.

Egy házaspár emgy az utcán és találkoznak egy ismerősükkel.

— Hova? Hova? — kérdezi az ismerősük.
— Iksz Ipszilónékhoz megyünk — felelte a látogató köruton levő házaspár.

— Jaj, oda ne menjenek — mondja az ismerősük — azok otthon vannak.

Az egyik debreceni kávéházban két fiatal ember vitába keveredett. A vége az volt, hogy a vitatkozók csunyan összeveszték, és a mellék-helyiségben verekedtek.

Eppen akkor nyitott be egy taaspztalt irodalmi férfi, akit ismerősök az állapotokat.

— Mit? Ezt már megverik? És amellet még csak egy tárcát irt egész életében. Mit fog-nak ezzel csinálni öt év muva?

Ujléta — kontra Nagyléta.

Két pereskedő község.

Ujléta és Nagyléta községek között évek hosszú sora óta elkeseredett háboruszkodás folyik. (A) közigazgatás szempontjából felette fontos vitának porlepte akadálya most újból a megye alispánja elé kerültek, hogy azokak a belnügy-miniszterhez való felterjesztése után végleges befejezést nyerjen egyszer már ez a soká e-huzódó per.

A szokatlan per részleteit az alábbiakban adjuk:

Pár évvel ezelőtt mintegy 30—40 ujléti parasztbirtokos azért folyamodott, a megye törvényhatóságához, hogy az Ujléta községhez tartozó ingatlanok Ujléta község határához csatoltassanak. Tótluj István és társai — e közös név alatt adtak be kérvényt a birtokosok — az Ujléta községből kihatandó birtoktesteket két különböző elnevezés alatt jelölték meg, hogy a határozathozatalnál kérésük jogszerűségét nyilvánvalóbbá tegyék. A kihatandó birtoktestek egyrésze Ujlétától északra fekszik s természetesen Ujlétához tartozónak tűnik fel. Az e részen levő 30—40 parasztbirtokok lakói Ujlétán keresztül kénytelenek bármilyen kis dolog miatt Nagylétára éjmenni, amely innen 14—15 kilométerre fekszik. Viszont Nagyléta község lakói Ujlétán keresztül járnak e területre hivatalos dolgaikat elintézni. A kérvényezők e ferde állapotok mellett arra is rámutattak, hogy ha például Ujléta község állati betegség miatt zár alatt van és a kérdéses terület nincs: a zárlat illuzóriussá válik. A közigazgatás érdekeire is hivatkoztak a kérvényezők és minthogy az átcsatolás törvényes előfeltételeit is kimutatták, kérték a terület átcsatolását. Ugyanezt kérték a Nagyléta II. rész» elnevezés alatt kimutatott területet illetően is.

A vármegye alispánj, mint U. foku fórum a kérést, a z idevonatkozó törvény alapján, teljesíthetőnek találta. Ekkor azonban Nagyléta község képviselőtestülete megfelelően az alispáni véghatározatot és ilyenformán az ügy a közigazgatási bizottsághoz került.

A közigazgatási bizottság a múlt hónapban megtartott ülésén foglalkozott a peres ügygel. A közigazgatási bizottság részben az alispán álláspontjára helyezkedett. Az alispáni véghatározatot csupán annyiban változtatta meg, hogy a «Nagyléta II. rész» elnevezés alatt megjelölt —

mintegy 173 holdnyi terület Ujlétához való csatolásának melőzését mondotta ki.

Nagyléta község képviselőtestülete azonban ezt a véghatározatot is sérelmesnek találta. Dr. Kötő Jenő ügyvéd útján egy hosszú periratban részletesen megindokolt felülvizsgálatot nyújtott be a belügyminiszteriumhoz, melyben a II. foku véghatározat megsemmisítését kéri. A felebbező község arra hivatkozik, hogy az átcsato lekérdésébe magá a községet nem hallgatták ki, továbbá, hogy az átcsatolás előfeltételeit képező törvényes követelmények még részben sincsenek meg.

A felülvizsgálat elrendelését tartalmazó perirat tegnap érkezett be az alispánhoz, aki a belügyminiszterhez, mint utolsó ítélő fórumhoz rövidesen fel fogja azt terjeszteni.

A belügyminiszter döntése jogerős lesz ebben a hosszu perben.

HIREK.

Vitam et sanguinem

«Vitam et sanguinem!» — be régen hallottuk a magyar áldozatkészégnek ezt a történelmi fényű jelmondatát. Talán már egészen el is felejtettük volna, hogy ezt is tudjuk, ha ma egészen váratlanul, egészen meglepetésszerűen fel nem idézi a delegációban egy görög katolikus püspök.

Hosszu Vazui mondta el ismét, a delegációk üléseinek befejező akkordjaképpen. A püspök ur előbb valami tohászszzerű kormandát-bana s egek áldását kérte az aggastyán-király kezére, azután a prédikációs hangból átledüült a hazafias tósztok hangjába és beszédét így fejezte be: «Vitam et sanguinem!»

Szép volt ez a dikció, lelkesült és magasztos. De vajjon visszhangozza-e az ország a föllevenített történelmi kiáltást? Elromlott a magyar héraek visszhangja, vagy megváltozott a világ, mert ime csend van az országban és sehol semmi visszhangja a «vitam et sanguinem» vsiszhangjának. Már nem dobálódzik a magyar olyan hazárd módon az életével és a vérével.

Mért nem talál ma visszhangra ez a jelszó az országban? A fényes történelmi példa mért nem talál ma fogékony szivekre? Mert soha nem volt a nemzet vállán oly súlyos gondok keresztje, mint most. Soha ugyan nem dobordott ki, hogy a monarchiában Auszria az ur. Soha olyan szűkkeblűek nem voltak hozzánk, mint most. Soha annyi sebe nem volt a nemzeti önérzetnek, mint most. Soha olyan nyomor és vigasztalan állapot nem cáfolt rá a szines politikai frázisokra, mint éppen most, amikor egyszerre csak eszébe jut Hosszu Vazul püspök urnak, hogy kiáltunk:

— Vitam et sanguinem!

Miért kiáltunk? Miért kínljuk? Hiszen most azt a világot éljük, amelyben kövegelik tőlünk az életünket és vérünket. A lelkesedéstől átlüszesedett szívvel, önként felajánlani van-e okunk?

Megvolt annak is az ideje. És talán még lesz is annak ideje, hogy a magyar alattvalói áldozatkészég történelmi példát statuáljon. De ez az idő akkor fog elkövetkezni ha majd Ausztria kissé közelebb jön hozzánk a felátásával. Majd, ha a nemzeti önérzetet kielégítően megcsinálják a parlamenti békét; majd, ha Magyarország hozzájut ahhoz a vezető pozícióhoz, amely a monarchiában megilleti; majd, ha megszűnik az osztrák rémuralom, ha a népek egyér joga is lesz, mint az, hogy életét és véréit odaadja és ha majd ez az ország nem lesz többé annyi átok és baj súlya alatt; ha nem fetreng átkozott nyomorúságban, — akkor talán ismét eszébe jut a nemzetnek a régi történelmi szó.

De addig, — nem csoda, ha csak a szarmisujvári görög katolikus püspöknek jut az eszébe.

— **Szükséges-e a sajtó hírszolgálat háborus időkben?** A komolyra fordult politikai helyzet aktualitása teszi ezt a kérdést, amely már hónapokkal ezelőtt foglalkozott egy jeles katonai szaklap. A helyzet, hogy a kérdésre válaszolni kellene, vagy annak taglalásába bocsátkozni szükséges volna, elég hivatkozni az alábbi eseményekre, amelyek meggyőző módon érvelnek a sajtószolgálat szükségessége és nagy fontossága mellett. Hogy minő jelentékeny szerepet játszanak az újságok, a háborus időkben, mutatja az, hogy az 1854. év tavaszán az orosz vezérkar az újságokból értesült arról, hogy a szövetségesek Szepasztopot a szárazföldről is meg akarják támadni, amikor aztán a támadás tényleg megtörtént, az oroszok teljesen fölkeszített fogadták az ellenséges csapatokat. Az 1866-kii hadjáratban az osztrák főhadiszálláson tartózkodott egy angol hírlaptudósító és ennek a londoni lapokban megjelent tudósításából értesült a porosz vezérkar az osztrákok fontosabb mozdulatairól. A porosz-francia háboru idején — július végén — egy bádeni újság közölte trónörökös megérkezését Speyerbe és egy rajnai újság referált a királynak Mainz városba történt bevonulásáról. Mindkét híradás ezen lapok révén tudomására jutott a francia vezérkarnak, amely ily formán tájékozva volt a német hadsereg zömének összevonásáról. Ugyancsak ezen háboru alatt augusztus 18-án közölte a Times híreket a 12. és 13. francia hdeastról és Mac Mahon chalensi seregéről, valamint arról, — hogy a császár Rheimsba érkezett, augusztus 24-ikén pedig az angol lapok megerősítették a francia vidéki lapoknak azt a híret, amely szerint Mac Mahon elhagyta Chalens, hogy Bozainek támogatására siessen. Köztudomású dolog, hogy ezen újsághírek minő beoflyást gyakoroltak a német hadvezetőségre. Német lapok irtak akkoriban azokról a hírün közlekedő atonai vonatokról, amelyek a Nancy—Páris között lévő vonalon történt csapaszállításokat szolgálták és ezekből a közleményekből rtesültek a francia szabadcsapatok vezetői a közeledő veszélyről, amiért aztán fölrobbantották a Fontenay mellett lévő moseli hidat és így megszkították a vasuti összeköttetést.

— **Az oroszok, meg a kokain.** Moszkvában egyre nagyobb mértékben terjed a kokain. A sebészek is használják helyi érzéstelenítésre, az orvosok is foghuzásnál, de a módfelet megövekedett keresletnek egészen más oka van. Moszkvában ugyanis ijesztő módon szaporodnak a kokainisták. A gyógyszerárakban ugyan csupán orvosi rendelethe szabad kokaint kírérni, de a rendelkezést könnyű megkerülni, vagy recepthamisítással, vagy pedig azzal, hogy drégériáktan vásárolják: e helyeken nem tilos az árusítás. A moszkvai orvosok bizonyosan tudják, hogy sok a kokainista, főképp az intelligens körökben. Két betegsége van ennek, két betegség. Egyik az egyre fokozódó ildőnia, a másik pedig sajátságos bőrizgatottság. E betegségnek az a jellegzetessége, hogy a beteg úgy érzi, mintha bőre alá por kerülne. Erőszakkal és csellel igyekeznek a betegek megszerezni a kokaint. Egy beteg nemrég revolverrel kényszerítette anyját kiadni a szekrénybe rejtett koakint. Egy hölgy pénzt lopott ismerősétől, mert másként nem tudott koakinhoz jutni. Több ember csupán azért lett öngyilkos, mert nem tudott a méreghez jutni.

— **Rendőri hírek.** Eggyemásra érkeznek a rendőrségre a panaszok. Hol egy tyukot lopnak el a pecsényekdvelő tolvaj urak, hol a pénzterca tűnik el. Ma is több feljelentés érkezett a rendőrségre. — Weisz Ede Simonii utca 6. szám alatt lakó kávék panaszt tett a hetese ellen, ki a neki kézbesítés végejt át adott 20 korona pénzével megszökött. — Józsi János Rákóczi utca 24. sz. alatti kereskedő panaszt tett ismeretlen tettes ellen, ki az elrult éjjel a záratlanul tartott tyukóljából 6 darab, körülbelől 18 korona értékű tyúkját ellopott. — Végh László szabóiparos, ki a Lorántffy utca 17. szám alatt lakik, bejelentette, hogy neje egy 7 grammos, V. Z. monogrammos, lélgömbölyű karika és egy darab három opálköves gyűrűjét egy papirosba göngyölve a szelájától elulajdonította.

— **Halálozás.** A mai nap délelőttjén a következő haláleseteket jelentették be az anyakönyvi hivatalnál: özv. Kaufmann Sándorné 28 éves, Gombos Róza rkath. 2 hónapos, Kovács Vinczéné ref. 52 éves.

— **Egy gróf életveszedelemben.** Sátoraljaúj helyről jelentik: Széchényi István gróf a tőketerebesi falkavadászatról hazafelé tartott s automobilja amikor a Mocsár községen keresztülhajtatott, kigyulladt. Hirtelen léngok csaptak föl kívülről és a kocsii belsejéből is. A grófnak és asoförnek sikerült a tüzet, még mielőtt elharapódzott volna, vizes ruhákkal eloltani. A gép tartályában 70 kiló benzín volt s ha nem sikerült volna a tüzet oly gyorsan eloltani, a tűz végzetes következményekkel járt volna.

— **Kiugrott a vonatból.** Nagy izgatottság fogta el ma délelőtt a Szolnoktól Nagykároly felé haladó vonat utasait, amint Hajduszobos lónt ul a vonat hirtelen megállott a nyílt pályán. Amint leugráltak az utasok a kocsiból, rémes látvány tárult szemük elé. Egy fiatal ember hevert eszméletlenül, véresen a pályatest mellett. Mellette egy rendőr állt az izgalomtól szinte remegve. A kérdezősködésre előadta, hogy a fiatal ember Radosi Károly 22 éves pincér. A kit Szolnoktól Nagykárolyba akart toloncolni s amint a vasuti kocsii tolyosóján álltak, — egyszerre felszakította az ajtót s őt is majd magával rántva, kiugrott a robogó vonatból, mire ő merántotta a vészféket s a vonat megállott. A súlyos sérülést szenvedett szerencétlen pincért beszállították Debreczenbe, ahol a kórházban ápolás alá vették. Állapota suljos.

— **Kérelem és felhívás.** A homokkerti ref. olvasó-egylet nyolc éves fennállása óta fontos szolgálatot teljesített a Homokkert külváros lakosságának. Szép könyvtára, valamint az olvasó-egyletből kiindult mozgalmak: nélkülözhetetlen kultúrtenyezővé avatták az egyletet eme szépen fejlődő külvárosban. Fennállása óta több mulatságot rendezett évenként az egylet javára, melyek főjvedelmi forrásai voltak. — Azonban homokkerti óvoda, hol a mulatság eddig tartatott, a mult évben imaházza alakítottát, így ott mulatságot rendezni nem lehetett De nem lehetett megosztani az egylet főjvedelmi forrásától sem. Evégből elhatározta az egylet választmánya, hogy december hó 1-én könyvtára javára társas vacsorát rendez az egyleti helyiségben. Felkérnek az egylet tagjai és jóakarói, hogy ezen társas vacsorán megjelenni sziveskedjenek.

— **Műhely: gyakorlati tanfolyam.** A m. kir. debreczeni állami fémipari szakiskolán november hó 25-én esti műhelyi tanfolyam veszi kezdetét, melyen a kovács, lakatos, géplakatos mesterségek különféle mintameneit lehet elsajátítani. Elkészítési tárgyat mindenki szabadon választhat, a készített tárgyak az illetők tulajdonát képezik, csupán az elhasznált anyag értékét kell megfizetnie. A tanítás ingyenes. A felvehető munkások száma korlátolt. Jelentkezni lehet az intézet műhelyfőnökénél, ki készséggel szolgál felvilágosítással.

Megölte a feleségét.

Tíz esztendői fegyházat kapott érte.

Felháborító feleséggyilkosság ügyében ülkezett ma déiben az esküdttöróság.

Az eset részletei a következők: Sipeki István — aki a balmazújvárosi Lichstein-tanyán szolgált, mint béres — ezelőtt hat esztendővel nősült. Szabó Rozáliát vette el feleségül. Házasságuk azonban nem volt boldog. A férj szomorúan tapasztalta, hogy felesége nem vonzódik hozzá. Ez azután elkeserítette, mert ki-mondhatatlanul szerette az asszonyt. Neki esett hát az ivásnak, és bizony sokszor nézett a pohár fenekére.

Ugy tartott ez az álaopt 6 esztendeig. Az asszony megunta a sok civódást és ott ott hagyta Sipeki Istvánt.

Ez év augusztus 11-én ugy délután 3—4 óra tájban az asszony egy szekérrel megjelent a férje házánál, hogy az ingóságait elvigye.

Bement a házba Mikor férje meglátta, hogy mit akar, kérlelni kezdte, hogy ne hagyja ott, de az asszony hajthatatlan maradt.

— Hát visszajössz-e? — kérdezte elkeseredetten Sipeki István.

Nem! — hangzott a felelet és Sipekiné kifelé indult a szobából.

Az elkeseredett béres erre előrántotta a kést és tántorogva rohant. A konyhában utófért és beledőfte a kést.

A szegény, megriadt asszony az udvarra menekült és ottl összeesett. A feldühödött Sipeki azonban utána ment és a véreben fetregő asszonyon még nyolc késszurást ejtet.

A csendőrség hamarosan elfogta, de olyan zavaros feleleteket adott arra a kérdésre, hogy miért követte el tettét, hogy azt hiték, alán zavarodott és ne mépezi.

Az orvosi vizsgálat azonban megállapította, hogy teljesen beszámítható és felelősségre vonható szörnyű tettéért.

Ma tárgyalta az ügyet az esküdtbíróóság. Az általános kérdések és a tanúk kihallgatása után a véd- és védbeszédre került a sor.

Ezután megszövegezték a kérdéseket, melyekre az esküdteknek felelni kell.

Ezek pedig a következők:

1. Bűnös-e Sipeki István abban, hogy a vele törvényes viszonyban élő házastársát

szándékosan, de anélkül, hogy előre megfontolta volna, kilenc késszurással megölt?

2. Ölési szándéka erős felindulásban keletkezett-e?

3. Törvényes házastársa volt-e a megölt asszony?

Az esküdtek ezután visszavonultak verdiktjük meghozatalára.

Körülből fél óra múlva újra megkezdtek a tárgyalást és az esküdtek főnöke, — Adamcsik István kihirdette az esküdtek határozatát.

Az első kérdésre hétnél több igennel, a harmadikra pedig szintén hétnél több igennel válaszoltak.

Ezután az esküdtek verdiktjére támaszkodva meghozta ítéletét a törvényt alkalmazó büntető bíróság, mely Sipeki Istvánt házastársi viszonyba elkövetett szándékos emberölés bűntettében mondta ki bűnösnek és 10 évi fegyházbüntetéssel sújtotta, melyből a vizsgálati fogságban eltöltött három hónapot kitöltöttnek vett. Az ügyész és a vádlott megnyugodtak az ítéletben, mely így mindjárt jogerőre emelkedett.

rők nagykövet jelentést tett a porténak egy táncszóról, amelyet Berchtold gróffal folytatott és amelyen a német és az olasz nagykövet is jelen volt. Hilmi basa jelentése szerint Berchtold gróf kijelentette, hogy az osztrák-magyar kormány a többi hármasszövetségi hatalommal együtt határozottan kívánja, hogy Törökország folytassa a háborút.

Legujabb.

Saját tudósítónktól.

Prohászka megölték.

Bécsből jelentik: Prohászka konzulról most már teljes bizonyossággal megállapították, hogy gyilkosságnak esett áldozatul.

Amikor a szerbek bevonultak Prizrendbe, a konzuli ház tetejéről tényleg rálőtt valaki a szerb katonákra. A szerbek erre megtámadták az épületet és mindenkit felkoncoltak, akit csak fenn találtak. Prohászka revolverrel védte magát.

Merénylet a bécsi hid ellen.

Budapestről jelentik: Ma délelőtt itt az a hír volt elterjedve, hogy a pozsonyi dunai hid ellen merényletet követtek el. Ez a hír nem felel meg a valóságnak, de a bécsi hidat több szerb tényleg felakarta robantani. Akkor fogták el őket, amikor a dinamitot a hid egyik pillére alá akarták elhelyezni.

Török győzelmek.

Konstantinápolyból jelentik: A török seregek általános offenzívába mennek át és a bolgárokat már messze visszaverték.

A hadvezetőségben nagy elkeseredést keltett a békekötésnek a híre. Ha nem lesz béke, a holtár seregek rövid időn belül bekövetkezik a teljes katasztrófa.

A Monarchia Törökország melletti állásfoglalása nagy lelkesedést keltett mindenütt.

Durazzo előtt.

Belgrádból jelentik: A szerb csapatok 9 kilométer távolságra vannak Durazzótól és rövidesen megszállják a várost.

Ercsey Péter.

Budapestről jelentik: Ercsey Péter képviselő ellen a vizsgálatot megszüntették. A parlamenti botrány gyászos hőse tehát elviszi az irháját, amíg az ártatlan Kovács Gyula fogva van.

Békés hírek.

Bécsből jelentik: A Monarchia Vilmos császár közvetítésére állítólag elfogadta volna a császár azon propositióját, hogy a szerb kikötők ügyében európai konferencián határozzon.

Szentpétervárról jelentik: A kormány hivatalosa megcáfolja mindazon híreket, amelyek az orosz mozgósításról szólnak.

Életre-halálra.

Konstantinápolyból jelentik: A minisztertanács a Monarchia és Anglia biztatására elhatározta, hogy mindaddig be nem fejezi a háborút, amíg Törökország meg nem alázza ellenfeleit.

Ultimátum előtt

(Szerbiát meg kell leckéztetni. A kétszínű orosz politika. Törökországot megvédjük.)

Az európai reszültség egy szemernyit sem engedett. A helyzet most még riasztóbb, mint néhány nappal ezelőtt. A monarchiának Szerbiával való konfliktusa kezd a végsőkig elmérgesedni. Az adriai kikötők dolgában Ausztria-Magyarország vétőjára Szerbia ma azt felelte, hogy — nem felel. Semmibe sem veszik a monarchia tiltakozását. Majd, ha bevégeződött a léboru, — így beszél Szerbia, — akkor lehet csak szó a tárgyalások megkezdéséről. Amennyit jelent, hogy kész helyzet elé akarják állítani a Monarchiát.

Pasic egy londoni lapban már be is jelenté Szerbia céljait: az albán partvidék pacifikálását. Egyszóval: most már nemcsak San Giovanni di Medua kell Szerbiának, hanem az egész tengerpart. Ez a válság a monarchia tiltakozására.

A prizrendi affér ügyében is megdöbbentő dolgokra ragadtatja magát Szerbia. A monarchia tudvalevően kiküldte Prizrendbe Edl konzult, hogy vizsgálja meg, mi történt Prohászka Oszkár ottani osztrák-magyar kiküldötttel, mi történt a monarchia diplomáciai határait. Edl konzul ma jelentést küldött a külügyminiszteriumba, hogy Uszkübből Prizrend felé akart indulni, de a melléje beosztott szerb kísérőnek hirtelen sürgős magánügyei támadtak és nem vállalkozott a prizrendi utra. A hatóságok pedig óva intették Edl konzult, hogy Prizrendbe folytassa az útját, mert nem garantálhatják az élete biztonságát. Mielőtt azonban ez történt volna, azzal áltatták a vizsgálatra kiküldött kurirt, hogy Prohászka már rég uton van Uszkübb felé. Edl két napig várt s Prohászka nem érkezett meg.

Prohászka konzult megölték.

Emlékeztet, hogy Prohászka egy 17-ikéről keltezett sürgönyt küldött a Neue Freie Presse-nek, a külügyminiszteriumhoz közel álló bécsi lapnak, amelyben azt tudatja, hogy semmi baja sincs és elutazott Uszkübbe. Prizrendtől Uszkübbig tart az út. Ebből tehát nyilvánvaló, hogy a Prohászka nevében november 17-én feladott távirat pekkri volt és a monarchia félrevezetését célozta.

Ugy látszik tehát, hogy Szerbia megfenygetése már elkerülhetetlen. Elsősorban természet-

sen a konzuli alférből kifolyólag. És ezt a megfenygetést egész Európának csöndben, helyesléssel kell majd tudomásul vennie, mert itt a nemzetközi jog brutális fölrugasról van szó és ezt meg kell torolni, amely a monarchiának minden jogot megad a legenergikusabb eljárásra.

Ami pedig Szerbiának az albán kikötőkre adott válaszát illeti: ez is egyenes provokáció a monarchiának. Ilyen körülmények között sok valószínűsége van annak a berlini tőzsdén elterjedt hírek, hogy a monarchia ultimátumot nyújtott át Szerbiának. Ha az ultimátumot átnyújtása eddig még nem is történt meg: aligha késheti ksokáig.

Szerbia nem válaszol.

Belgrádból jelentik: Belgrádból táviratozza a Lokalanzeiger tudósítója: Tegnap délután a király elnöklete alatt minisztertanács volt, amely foglalkozott az osztrák-magyar monarchia követeléseivel és azt határozta, hogy előbb be kell fejezni a hadműveleteket, mielőtt Szerbia válaszolhatna Ausztria-Magyarország jegyzéke. A hadjárat befejezése után minden vitás kérdést az osztrák-magyar monarchia megelégedésére lehet elintézni.

Pasic Szerbia követeléséről.

Londonból jelentik: Pasic szerb miniszterelnök a Times-ban cikket tesz közzé, amelyben ismerteti Szerbia követeléseit, és kifejté, hogy Szerbiának meg kell kapni az Albán partvidéket Afesszótól Durazzoig és a vidék mögött elterülő területet Alesszótól Gyakovaig észak felé és Durazzótól Okridáig dél felé.

Ultimátum?

Berlinből jelentik: A tőzsdén ma nagy rémületet keltezték a háborús hírek. Mindenfelé azt beszélték, hogy az osztrák-magyar monarchia ultimátumot küldött Szerbiának és erre a spekuláció ijedten iparkodott bármilyen szabadulni kötései. Különöse az érték- és iparpiacra volt nagy árrombolás. Az értékek 10—15 százalékkal hanyatlottak.

Berchtold a háboru mellett.

Párisi tudósítónk táviratozza. A Matin-nek jelentik Konstantinápolyból: Hilmi basa bécsi fő-

Az aradi vértanuk hamvai.

Aradi tudósítónk jelent:

Az aradi vértanuk hamvait főlkutató bizottság utolsó kísérletét teszi a végbő, hogy az ugynevezett vesztőhelyen föltalálja a csontjait azoknak az aradi vértanuknak, akiket bitófán végeztek ki.

Az már ismeretes, hogy a vársáncok mögött Schweidel József és Kiss Ernő maradványait fölkutatták, azonban a csontokat a kedvezőtlen tájviszonyok miatt csak tavassza emellhetők ki. A vesztőhelyen, ahol a kilec vértannut kivégezték, már csak kis terület az, amelyet a két év óta tartó kutatás nem bolygatott meg. Ez az a néhány négyzetméter terület, amelyen a kivégzést jező magas emlékkő áll.

A környékén hiába ásattak eddig, nem bukkantak nyomára a vértanuknak. Néhány nappal ezelőt az obeliszk alatt kezdtek meg az ásást és az emlékkő jobb oldalán több mint két méternyi, mélységre hatoltak le de emberi maradványokat nem találtak.

Hétfőn vagy kedden az emlékoszlop bal oldalán, amely vár felől van, kezdik meg a kutatást. Ha itt sem találják meg a vértanuk hamvait, akkor kétségtelen, hogy a kivégzésnél segédkező hóhérok valahol elrejtették a holttesteket, és így nem is remélhető, hogy azokat megtalálják.

Mi lesz

török piacunkkal? Anatólia új szerepe.

Akármilyen formában is kötik meg a Balkánon a békét, bizonyos, hogy Törökország európai térképe alaposan meg fog változni. — Érdekes, sőt aggályosan érdekes, hogy mi lesz már most a mi törökországi piacunkkal. Illetékes helyen a következő fölfogást kaptuk erre a fontos kérdésre vonatkozólag:

— Vajjon mi fog történni a Balkán-államok által elfoglalt török területekkel és városokkal? Vajjon a hódító államok kezében fognak-e maradni? Minden valószínűség szerint az elfoglalt területek azoknak az államoknak a kezében maradnak, amelyek azokat elfoglalták és ezeken a területeken az illető okkupáló államok vámtarifái lesznek érvényben s így előrelátható, hogy ezekre a piacokra Konstantinápoly elveszti jelentőségét.

Európai Törökországgal való forgalmunk nagyon le fog csökkenni és most már minden kereskedő azon lesz, hogy az anatóliai világegyetemet művelje és Kisázsia messzebb fekvő területein szerezzen az európai gyáraknak fogyasztó piacot. Az a sok visszavándorló, akik az elfoglalt területekről Anatóliába fognak letelepedni és akiknek a száma ma már meghaladja a kétszázezret, új lakhelyeiken legnagyobbrészt mint földművesek fognak dolgozni és nagyon természetes, hogy ennek következtében nagyon sok eddig parlagon heverő terület fog eke alá kerülni így ennek folyamánya az lesz, hogy Anatóliában a jólét emelkedni fog. Ha ma ezek a visszavándorlók szegények is, remélhető, hogy a legközelebbi időn belül a termékeny Anatólia megtermi számunkra a jólétet.

A tőrörü befejezése és a békekötés után a török kormány bizonyára igyekezni fog, hogy évek óta elkövetett hibáit helyrehozza oly módon, hogy Anatóliába és Kisázsiaiba vasutat és utakat építtet, bányákat térít fel és azon lesz, hogy idegen tőkét minél nagyobb számban hozzon az országba.

Ohgy Konstantinápolyban hogyan lesz, erre még senki sem tud válaszolni, Altalános azonban a vélemény, hogy a város szabad kikötő lesz. Konstantinápolyban egyébként az utóbbi napokban a pénzügyi szükség még nagyobb lett és a kereskedők már nagyobb számban kérték fizetési halasztásokat és váltók prolongációját.

A török pénzügyminiszter a napokban össze is hívta tanácskozássra a nagy bankok vezető embereit, amely alkalommal ismét a moratorium kérdése merült fel. A bankigazgatók azonban közölték a pénzügyminiszterrel, miszerint úgy ők, mint a gyárosok, mindenkor a legmesszebbmenő előzékenységet tanúsították azok iránt, a kik kénytelenek prolongációt kérni, és így semmi ok sem forog föl arra, hogy a moratorium ki legyen hirdetve.

Ennek folytán a pénzügyminiszter el is állott attól, hogy a moratoriumot megadja.

Divat-levél

Karácsonyi occasió.

Szinte rohamlépésben közeledünk karácsony felé, ami természetesen nagyobbarányu bevásárlások és beszerzések idejét jelenti. A divatruházak kirakataiban ilyenkor jelennek meg azok a nagy táblák, amelyekeken feltűnő betűkkel hirdetik a karácsonyi «occasiót».

Az occasio feladata, hogy tömegtermelés, olcsóbb, de praktikus és szép anyag, nagy üzleti forgalom útján olyan árut állítson elő, a mely olcsósága mellett is egészen divatos lehet.

Mai divatlevelünkben néhány bluz leírását adjuk, amelyek nagyon alkalmasak arra, hogy ilyen occasio árukként szerepelhessenek. A leggyakoribb típus az a praktikus, színes himzésű szövetbluz, amelynek színe azzal a kosztümmel kell hogy megegyezzen, amelyhez viselni akarjuk. Sima szövetgallérja van, amelyhez egy tarka himzésű kezek nyereg kapcsolódik. Az előrészt himzéssel díszített s közepén három függőlegesen párhuzamosan rakott és levarrt rénca van. Az ujjja rendszerint hosszúak, ambar a félhosszu ujj és a szabad nyak olyan részletek, amelyek bármilyen bluzhoz bármilyen divat idején viselhetők.

Nagyon elegáns bluz készülhet sötétzöld gaze-ból, ugyanilyen színű selyem felvarrásokkal, ugyanilyen színű vagy erősen előtű vörös, arany sárga, buzavirágkék, vagy fehér alapon, de mindig olyanon, amely erősen kitvillan a gazeon. A nyak és a betét lyukacsos himzésből készült, amely alá túlt rakunk. A betéthez kapcsolódik a sötétzöld, selyemből készült matrózgallér, amely elől egy világoszöld selyem-mellénykére hull le. A mellénykén sűrű gombdizs van. A bluznak gömbölyű fejcskékkel lezárt gömbölyű nyerge van, ehhez kapcsolódik lenge az előrészt, amely csipőben kissé áteső.

Nagyon szép kombináció képezhető kék, tétzöld; barna, söt vörös libertyban és talforabban is. Bár ez az utóbbi nem túlságosan alkalmas, mert könnyen megtörik, s akkor egyáltalában nem lehet kiigazítani.

A bluz viselője alkata és izlése szerint egyenlőre viselhető gallérral vagy szabad nyakkal. Felvarrt selyemgallérja van világosabb — anyagból, akár fehérből, akár alapszín egy világosabb árnyalatából.

A gallér a nyak közepétől ferdén megy szét kétoldalt, mint egy lehajtott férfigallér és gömbölyű hájlással simul hátra a vállra. Kicsiny — a nyaktól fogva egyre keskenyedő mellényberakás, — amelynek két szélen apró gombok húzódnak végig, adja a gallér folytatását. — A csipő elől kissé lenge és szabad, a háton azonban egészen sima. Az ujjak félrövidék, s a mellényke színéből készült kzeelő zárja le őket.

Ezek a bluz-típusok minden occasionak szép darabjai lehetnek.

KÖZGAZDASÁG.

A termés Boszniában és Hercegovinában. Bosznia és eHercegovina kormánya a vetések előlásáról a következő hivataos jelentést adta ki október hó végével:

Boszniában néhány derűs nap kivételével, egész október hóban esős idő járt; éjjeli fagyok is fordultak elő, sőt néhány éjszakon fekvő jé-rásban már hó is esett.

Hercegovinában ellenben az időjárás meleg volt, csak kevés sapedékkal.

A kalászkok cséplését, mely főleg szabad ég alatt történik, az időjárás folytán nem lehetett befejezni, tehát újból csekélyebb végeredménnyel kell számolni.

Az aggodalmak, hogy a tengeri érése hátráltatva lesz, sok helyen megvalósultak, úgy hogy helyenként zöldre állapotban kellett learatni. — Épp úgy a burgonya rothadása miatt is sokat panaszkodnak.

A kalászkok a kedvezőtlen idő dacára az országos átlagban közep jó eredményt adtak, mely a tavalyit tulszámolja.

A már betakarított tengeri mennyiség tekintetében középjó, helyenként pedig csekély eredményt adott, — míg minőség tekintetében inkább gyöngé.

A burgonya aratása már be van fejezve és általában jó eredményű, ambar minőség tekintetében nem kielégítő.

A ukorrépa aratása is el van végezve; az eredmény középjó, de el em éri a tavalyit.

A széna aratás nagyon jó, eredményt adott, mely a tavalyit felülmúlja.

Kaszálók és legelők még most is többnyire jó legelőt szolgáltatnak.

A kedvezőtlen időjárás folytán az őszi vetés nagyon hátráltatva van.

Téli gyümölcsben az alma középs, a körte pedig gyöngé köze epsátágot adott.

Hercegovinában a szüret igen kielégítő eredményt adott.

A Sajó hajozhatóvá tétele. Miskolcra táviratozzák: A Sajó hajozhatóvá tételével kapcsolatosan a téli kikötőhely megállapítása céljából ma volt egy értekezlet, melyen a város, a megye, a kamara, a Máv. diósgyőri vasgyára, a földművelésügyi és kereskedelemügyi miniszteriumok a vasuti és hajózási főfelügyelőség, a délnémet hajóstársulat, a Duna Gőzhajózási Társaság és a Magyar Folyam- és Tengerhajózási Társaság voltak képviselve. Az értekezleten Bulgyovszki János miniszteri tanácsos elnökökt. Megjelentek még Neugebauer László, Kenesse Kálmán, Sas Ede miniszteri tanácsosok, Zajnus Vince főfelügyelő, Allender Henrik gyárfőnök, Beható vita után elhatározták, hogy a Sajó téli és forgalmi kikötőt tervezetét felküldik a kereskedelmi miniszterhez, a pályaudvarok rendezése, illetőleg új elhelyezése tárgyában pedig a meglevő két pályaudvar közötti összeköttetést kérelmezik a kereskedelmi kormánytól. Az értekezlet után a város megvendégelte a kiküldötteket. A felkösztöntök során Nagy Ferenc dr. polgármesteri elkes hango nevette Serényi Béla gróf földművelésügyi minisztert — kü indítványára távrat'ag — is üdvözöttek.

CSARNOK

A fiu.

Regény.

(7)

„Megtartom a fiut“, tervezgetett a tábornok, miközben gyors léptekkel haladt az erdei úton, „megtartom és felnevelem, bármi történik is; de azért a házirenden sem szeretnék változtatni. Dajkát nem veszek mellé. Nem, fehérszínűt nem tűrök a háznál. Majd tápláljuk meste-séges úton. Nincs könnyebb ennél. A világon már semmi sincs, a miről könyvet ne irtak volna, bizonyára irtak a gyermekek mesterséges táplálásáról is. Veszek ilyen könyvet, áttanulmányozom és felnevelem a gyermeket, kipróbált, tudományos rendszer szerint. Miska segíteni fog. A nehézségek, melyekbe ma ütköztünk, nem fognak soká akadályozni; a fiu nemsokára fogakat kap és akkor ehettek mindent. Ha meg már éppen járni is tud, akkor egyáltalán nincs több nehézség. Persze most még dajkálni kell és a dajkaszeret nem nagyon egyezik meg az én személyes és katonai méltóságommal; de ha jól megfontolom a dolgot, ez sem valami nagy dolog, csak balítélet, melyet könnyen lefogok győzni. Az igaz, nem nagyon szeretném, ha valaki látna, amikor a gyereket az ölemben tartom és tudományos rendszer szerint etetemi de há ki látna? Senki sem fog meglátni; Magam előtt meg miért szégyeljem magamat? hisz semmi rosszat sem teszek. Egyszerűen magam veszem kezembe a fiam nevelését és ezt idejekorán eszem, nem bizom holmi ostoba fehércselédre, aki csak elkényeztetné és tölem elidegenitené. Cakis úgy képzelhetek

magamnak ész- és czélszerű nevelést, ha az ember idején hozzáfog most már gondoskodni fogok róla, hogy a fiu izmosodjék, erősödjék, testben, lelekben, és derék ember váljék belőle.

A tábornok álomképeket szőtt. Már látta fiát a házban, a réten, az erdőben szaladgálni; látta mint bátor, erőteljes fiut, mint ügyes, félelmet nem ismerő lovast és látta végül a pályaválasztás előtt, amint kiváló tehetségekkel felruházva büszkén és lelkesülten kezdi meg utját, mely fényes polcra vezet. Látott mindent, csak azt nem, ami legközelebb volt, hogy miként fogják a csecsemőt gyermekké etetni, ő és Miska! És, sajtószertű programjának épp e pontjához fogott a legtöbb kedvvel.

A nap már lenyugodott, midőn a tábornok önmagával teljesen kibékülve haza került Otthon e közben semmi különös sem történt. A gyermek ugyan felébredt egyszer, de Miska teljesen ura lévén a szituációknak tudta miként kel vele elbánni; beadott neki egy adag tejszint, mire a gyermek rövid sirással kitöltött ébrenlét után ismét elaludt. Az éj is megelhetős nyugodtan folyt le; csak később vagy háromszor ébredt fel a kicsike: de Miska, ki a pamlag előtt a földön aludt, mindjárt kéznél volt, hogy urának segítsen, ilyenkor gyertyát gyújtottak, megegettek a kis nyugtalan és felváltva újra álomba ringatták.

Másnap reggel a tábornoknak első gondja volt könyv után nézni, mely az észszerű gyermekápolással foglalkozik. Eddig követett saját rendszerével ugyan teljesen meg volt elégedve, de hátha mégis elmulasztott, vagy figyelmen kívül hagyott valamit, a miről valami ügyesen irt szakmunka felvilágosíthatná? Csak pár nappal azelőtt küldött neki az antiqarius a lővárosból új katalógust; azt most előkereste és gondosan böngészett benne. A mit keresett, csakugyan megtalálta. Ott volt: „Ammon, Az anya kötelességei, 19. kiadás.“ Az akart, a mire neki szüksége volt, és a 19 kiadás bizalmat keltett benne.

Feljegyezte a könyv címét, befogatott és a vérosba hajtattott.

A könyvárus üzletbe azonban nem lépett be mindjárt, amint oda ért. Elszégyenlette magát, ha arra gondolt, hogy ő most ide bemegy és a jelenlevők hallatára „Az anya kötelességeit“ kérje.

Folytatás.

A szerkesztésért felelős Voith György.

2946.

1912. v. k. szám.

Árverési hirdetés.

A debreczeni kir. járásbírósnak 1912 V. 4532/1 számú végzése folytán közhírré tétetik, miszerint Debreczeni leszámoló bank részére 376 és 800 kor. tőke, ennek megítelt 8% kamatai és az eddig összesen 215 kor. 72 fill. perköltség erejéig 1912. évi nov. 9-én bíróság lefoglalt és 1481 koronára becsült boltiárak és felszerelések ingóságok 1912 évi december hó 6-án, déli 10 órakor kezdetét veendő és Debreczenben Piac-u. 66 szám alatt megtartandó nyilvános bírói árverésen a legtöbbet ígérőnek azonnali készpénzfizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is elfognak adni.

Megjegyzetik, hogy az árverés mindazon foglaltatok részére, kik már jogerős végrehajtási zálogjogot nyertek elrendeltek.

Debreczen, 1912. évi nov. hó 25-én.

Oláh Géza.

bírói kiküldött.

Alapított 1901-ben.

Horovitz Zsigmond

két szedőgép és villamos erőre berendezett

könyv- és műnyomdája

DEBRECZEN, Darabos-u. 7.

Telefon 412.

Telefon 412.

„UJ DEBRECZEN“

politikai napilap kiadóhivatala.

Telefon interurban 412.

Készít a leg-
rövidebb idő
alatt és leg-
többnyire ár-
ban mindenféle
nyomtatványt.

MÉVJEGYEK,
Eljegyzési,
Esketési és Béli
meghívók
elismert leg-
többnyire ár-
ban.

Vezérképviselő

egy nagyobb gyár részére azonnali belépésre kerestetik. Szorgalmas és intelligens uriember, aki jó bizonyítványokkal igazolni tudja, hogy üzletszerzésben eddig is kiváló eredményeket ért el,

magas jutalékkal

felvétetik. Ajánlatok német nyelven küldendő: „O. 5818.“ Haasenstein Vogler A.-G. Wien I. címre.

Kartelen kívül.

MEZŐ ÁRMIN

épületek, deszka és cserépkereskedése

Wesselógyi-tér 6. sz. alatt

(Berta-gószaloma mellett.)

Kartelen kívül, tehát olcsó árak.

Mindenkinek saját érdeke, hogy szükségletét nálam szerezze be.

MOLL-FELE SEIDLITZ-POR

Csak akkor valódiak, ha mindegyik doboz Moll A. védjegyét és aláírását tünteti fel.

A Moll A.-féle SEIDLITZ-POROK tartós gyógyhatásúak a legmakacsabb GYOMOR- és ALTEST-BÁNTALMAK, gyomorköv, rögsött SZÉKREKEDÉS, májbántalom, VÉRTELULÁS, aranyér és a legkülönbözőbb NŐI BETEGSÉGEK ellen, a jeles házasságnak évtizedek óta mindig nagyobb elterjedést szerzett.

Ára egy lepecsételt doboznak 2 korona. Hamisítások törvényileg fenyítettek.

MOLL-FELE SÓS-BORSZESZ

Csak akkor valódi,

ha mindegyik üveg Moll A. védjegyét tünteti fel és a Moll-féle sós-borszesz nevezetesen „mint a fájdalomcsillapító bedörzsölésnek” közzvény, osz és a megkülönböztető követelményeknél legismertebb népszerű.

Egy ónozott eredeti üveg ára 2 korona.

Moll-féle gyermek-szappan.

Legfinomabb, egészen új módszer szerint készített gyermek- és női szappan, a bőr gyökere gondozásért és ápolására úgy gyermekek, mint felnőttek számára. Egy darab ára 40 fill. Ot darabé 1 kor. 80 fill. Minden darab gyermek-szappan Moll A.-féle védjeggyel van ellátva.

Fő-szétküldés:

MOLL A. gyógyszerész,

os. és kir. udv. száll. által Bécs, I. Tuchlauben 9

Vidéki megrendelések naponta posta-utánvét mellett elküldtetnek. A raktárakban tesék határozottan Moll A. aláírásával és védjeggyel ellátott készítményeket kérni

∴ **HIDVÉGER ANTAL** ∴ Foglalkozik bank és váltóüzlete az összes bankügyletekkel
Debrecen, Deák Ferencz-u. 13. sz.
TELEFON 416. szám.

Ó csász. és Apost. kir. Felségének legfelső elhatározása folytán.

A közös katonai jótékony célokra szánt

XXIX-ik Csász. Kir. Államsorsjáték.

Az Osztrák birodalomban egyedüli törvényesen engedélyezett sorsjáték 21,146 készpénz nyeresémet tartalmaz, 625,000 korona összértékben

A főnyeremény **200.000** korona

A húzás 1912. december 19-én fog megtartatni.

Egy sorsjegynek ára 4 korona

Sorsjegyek Wienben a csász. kir. államsorsjátékok osztályánál, III. ker., Vordere Zolamtstrasse 7. sz. a., továbbá a lottógyűjtődékben, donánytözsdekben, adó-, posta-, távirtda- és vasuti hivataloknál, vasuti állomásokon és váltóüzletekben stb. kaphatók. Játéktervek sorsjegy vevők részére ingyen adatnak ki. A sorsjegyek portómentesen küldetnek szét.

A csász. kir. lottójövedéki igazgatóság (államsorsjátéki osztálya).

Főraktár:

CSANAK JÓZSEF cégnél.

R*WOLF

Magdeburg-Buckau

Magyarországi Képviselete:
Budapest, V., Báthory-utca 18

Szabad, túlhevített gőzű
LOKOMOBILOK
Wolf eredeti szerkezete 10-500 lóerőig
Bármely gyártelep legelőnyösebb üzemgépe

Hirdetések
jutányos áron felvétetnek a kiadóhivatalban.

Ludaser János

női, pipere csipke és rövidáru üzlete
(Városház épület)

Szalag, csipke, keztyű, ritikül, arcfátyor
harisnya és
párisi ujdonságokban.